

ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΜΗΤΡΩΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

ΥΠΟΧΡΕΟΙ ΣΕ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΗ

Υποχρέωση καταχώρισης στο Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων, δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 20 του ν.4557/2018 έχουν καταρχήν «Οι εταιρικές και άλλες οντότητες που έχουν έδρα στην Ελλάδα ή ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα που φορολογείται στην Ελλάδα».

Ως προς το πεδίο εφαρμογής του Κεντρικού Μητρώου Πραγματικών Δικαιούχων, σημειώνονται τα εξής:

- 1) Ποια είναι η έννοια της οντότητας, όπως αναφέρεται στο άρθρο 20 του ν.4557/2018;

Το άρθρο 20 του ν.4557/2018 περιλαμβάνει όλα τα νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες που εμπίπτουν στις περ. γ' και δ' του άρθρου 2 του ν. 4172/2013 (Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος)

- 2) Ποια πρόσωπα εξαιρούνται από την υποχρέωση καταχώρισης;

- Όλοι οι φορείς, τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες που ανήκουν στο Μητρώο Φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, καθώς πληρούνται αυστηρά κριτήρια διαφάνειας για την ένταξη τους, σύμφωνα με τις αντίστοιχες προβλέψεις της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας.
- Οι εισηγμένες σε οργανωμένη αγορά εταιρείες.
- Τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες, οι οποίες δεν έχουν υποχρέωση υποβολής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος.

- 3) Υποχρεούνται σε καταχώριση τα υποκαταστήματα και οι θυγατρικές εισηγμένων εταιρειών κρατών-μελών της ΕΕ και τρίτων χωρών;

Για τα υποκαταστήματα και τις θυγατρικές εισηγμένων εταιρειών κρατών-μελών της ΕΕ και τρίτων χωρών, καταχωρείται στο Μητρώο το LEI (legal entity identifier) και ο ΑΦΜ του κεντρικού/της μητρικής.

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Εισαγωγικά- Ισχύον νομικό καθεστώς

1. Άρθρο 30 παρ. 1 της Οδηγίας 2015/849 σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εταιρικές και άλλες νομικές οντότητες που έχουν την εταιρική τους έδρα στην επικράτειά τους υποχρεούνται να αποκτούν και να φυλάσσουν επαρκείς, ακριβείς και τρέχουσες πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους τους, συμπεριλαμβανομένων των λεπτομερειών των δικαιωμάτων που κατέχουν οι πραγματικοί δικαιούχοι.

2. Άρθρο 20 παρ. 1 του ν. 4557/2018 Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ενσωμάτωση του άρθρου 30 παρ. 1 της Οδηγίας 2015/849/ΕΕ) και άλλες διατάξεις

Οι εταιρικές και άλλες οντότητες που έχουν έδρα στην Ελλάδα ή ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα που φορολογείται στην Ελλάδα υποχρεούνται να συλλέγουν και να φυλάσσουν σε ειδικό μητρώο που τηρούν στην έδρα τους, επαρκείς, ακριβείς και επίκαιρες πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους τους.

ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

A. Νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες των περ, γ και δ του άρθρου 2 του Ν.4172/2013

Σύμφωνα με την ανωτέρω Οδηγία 2015/849, προκειμένου να διασφαλισθεί ουσιαστική διαφάνεια, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μεριμνούν, ώστε η καταχώριση στο μητρώο να καλύπτει το ευρύτερο δυνατό φάσμα νομικών οντοτήτων που έχουν συσταθεί στην επικράτειά τους.

Υπό το ανωτέρω πρίσμα, το γεγονός ότι η χρήση του όρου «οντότητες» στην παρ. 1 του άρθρου 20 του ν.4557/18 γίνεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος εξασφαλίζει πληρότητα ενσωμάτωσης και ασφάλεια δικαίου, καθώς τεκμαίρεται ότι υποχρέωση καταχώρισης στο

Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων, δυνάμει των διατάξεων των άρθρων 20 και 21 του ν.4557/2018, έχουν όλα τα νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες που εμπίπτουν στις περ. γ και δ του άρθρου 2 του ν. 4172/2013.

Με την ως άνω παραδοχή και σύμφωνα με τον ορισμό της νομικής οντότητας κατά τον ΚΦΕ, υπόχρεοι καταχώρισης είναι κάθε επιχείρηση ή εταιρεία με νομική προσωπικότητα ή ένωση επιχειρήσεων ή εταιρειών με νομική προσωπικότητα, κάθε μόρφωμα εταιρικής ή μη οργάνωσης [ανεξαρτήτως νομικής προσωπικότητας] και *κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα* που δεν είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο, όπως ιδίως συνεταιρισμός, οργανισμός, υπεράκτια ή εξωχώρια εταιρεία, κάθε μορφής εταιρεία ιδιωτικών επενδύσεων, κάθε μορφής καταπίστευμα ή εμπίστευμα ή οποιοδήποτε μόρφωμα παρόμοιας φύσης, κάθε μορφής ίδρυμα ή σωματείο ή οποιοδήποτε μόρφωμα παρόμοιας φύσης, κάθε μορφή προσωπικής επιχείρησης ή οποιαδήποτε οντότητα προσωπικού χαρακτήρα, κάθε μορφής κοινή επιχείρηση, κάθε μορφής εταιρείας διαχείρισης κεφαλαίου ή περιουσίας ή διαθήκης ή κληρονομίας ή κληροδοσίας ή δωρεάς, κάθε φύσης κοινοπραξία, κάθε μορφής εταιρεία αστικού δικαίου, συμμετοχικές ή αφανείς εταιρείες, κοινωνίες αστικού δικαίου.

Β. Φορείς Γενικής Κυβέρνησης

Η διάταξη του άρ. 20 του ν.4557/2018 ερμηνεύεται σε συνδυαστική εφαρμογή με την περ. 17 του αρ. 3 του ν.4557/2018 και την περ. 6 του άρθρου 3 και το άρθρο 30 της Οδηγίας 2015/849/ΕΕ, αλλά και με το γενικότερο πνεύμα της Οδηγίας 2015/849/ΕΕ και του ν. 4557/2018. Ειδικότερα, στόχος της Οδηγίας είναι να διασφαλισθεί ουσιαστική διαφάνεια στον προσδιορισμό της ταυτότητας κάθε φυσικού προσώπου που κατέχει μία νομική οντότητα ή ασκεί έλεγχο επ' αυτής. Η ανάγκη για ακριβείς και επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την αποτροπή της καταπολέμησης της εκμετάλλευσης των νομικών οντοτήτων για σκοπούς νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Από το πνεύμα των ανωτέρω, συνάγεται ευθέως ότι οι φορείς και οι οντότητες που ανήκουν στο Μητρώο Φορέων της Γενικής Κυβέρνησης δεν ανήκουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 20 του ν.4557/2018, επομένως η προϋπόθεση της πλήρους διαφάνειας πληρούται ήδη.

Ειδικότερα, το Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης –το οποίο τηρείται με ευθύνη της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 50 του Ν. 3943/2011- περιλαμβάνει τους φορείς εκείνους, οι οποίοι με βάση τα

κριτήρια του Κανονισμού της Ε.Ε. 549/2013 (Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών 2010 – European System of Accounts (ESA 2010)) χαρακτηρίζονται ως φορείς Γενικής Κυβέρνησης. Σύμφωνα με τον ανωτέρω Κανονισμό και το Μεθοδολογικό Σημείωμα για τα κριτήρια ταξινόμησης ESA 2010 της ΕΛΣΤΑΤ¹, προκειμένου ένας φορέας να αξιολογηθεί ως προς την κατάταξή του στον θεσμικό τομέα της Γενικής Κυβέρνησης, εξετάζεται η συνδρομή μίας σειράς κριτηρίων,

Κατόπιν των ανωτέρω, και με δεδομένο ότι σε συμμόρφωση με κοινοτικό Κανονισμό, για να καταταχθεί ένας φορέας ή οντότητα στον θεσμικό τομέα της Γενικής Κυβέρνησης αξιολογείται μία σειρά ποσοτικών και ποιοτικών κριτηρίων που συναρτώνται μεταξύ άλλων με τον πραγματικό έλεγχο της οντότητας από τον δημόσιο τομέα, οι φορείς και οι οντότητες που ανήκουν στο Μητρώο Φορέων της Γενικής Κυβέρνησης δεν ανήκουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 20 ν.4557/2018 και συνεπώς δεν υποχρεούνται σε καταχώριση στο Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων του άρθρου 20 του ν.4557/2018.

Γ. Νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες που δεν είναι υπόχρεοι σε δήλωση φορολογίας εισοδήματος

Τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες τα οποία δεν υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης φορολογίας εισοδήματος εξαιρούνται από την υποχρέωση εγγραφής στο Κεντρικό Μητρώο.

Το Ελληνικό Δημόσιο δεν περιλαμβάνεται στα υποκείμενα του φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων του άρθρου 45 του ν.4172/2013, εξαιρείται της φορολογίας εισοδήματος, για το κάθε μορφής εισόδημά του, συμπεριλαμβανομένου αυτού που προκύπτει από κεφάλαιο και υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου. Ανάλογη εφαρμογή ισχύει και για τις υπηρεσίες, οργανωτικές, διοικητικές μονάδες, κ.λπ. που στερούνται ίδιας νομικής προσωπικότητας και υπάγονται στους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης (Υπουργεία, κ.λπ.), όπως για παράδειγμα οι στρατιωτικές εκμεταλλεύσεις εξυπηρέτησης προσωπικού που αποτελούν μονάδες του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, καθώς και για τις αποκεντρωμένες δημόσιες υπηρεσίες.

Εκτός από το Ελληνικό Δημόσιο, δεν υποχρεούνται σε δήλωση υποβολής φορολογίας εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων τα εξής νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες:

-Οι Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ως αποκεντρωμένες δημόσιες υπηρεσίες (Ε.2136/2019).

¹ [Μεθοδολογικά Κριτήρια ΕΛΣΤΑΤ](#)

-Τα γραφεία ή υποκαταστήματα αλλοδαπών ναυτιλιακών επιχειρήσεων που εγκαθίστανται στην Ελλάδα με βάση τις διατάξεις του άρθρου 25 του ν.27/1975, τα οποία δεν υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης φόρου εισοδήματος για το απαλλασσόμενο κατά τις διατάξεις αυτές εισόδημα (σχετ. το Δ12Β 1168995 ΕΞ2014/19.12.2014 έγγραφο).

-Η άτυπη ένωση ιδιοκτητών και ενοίκων πολυκατοικίας ή άλλου κτιρίου δεν υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης φορολογίας εισοδήματος για το εισόδημα από εκμίσθωση, υπεκμίσθωση ή δωρεάν παραχώρηση κοινοχρήστων χώρων σε ακίνητα (παρ.5 άρθρου 68 ΚΦΕ).

-Οι Σύλλογοι Γονέων και Κηδεμόνων που δεν αποκτούν έσοδα υποκείμενα σε φόρο εισοδήματος, αλλά αποκλειστικά και μόνο έσοδα που πραγματοποιούνται κατά την επιδίωξη της εκπλήρωσης του σκοπού τους, δεν υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης φορολογίας εισοδήματος (παρ.5 άρθρου 68 ΚΦΕ).

- Οι περιφερειακοί συνδυασμοί που καταρτίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 121 του ν.3852/2010 δεν υποχρεούνται, μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4172/2013, σε υποβολή δήλωσης φορολογίας εισοδήματος (σχετ. το ΔΕΑΦ Β 1017482 ΕΞ 2018/2-2-2018 έγγραφο).

-Οι δημοτικοί συνδυασμοί δεν υποχρεούνται, μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4172/2013, σε υποβολή δήλωσης φορολογίας εισοδήματος (σχετ. το ΔΕΑΦ Β 1081630 ΕΞ 2016/31-5-2016 έγγραφο).

Δ. Αλλοδαπές εταιρίες που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα

Σε σύμπλευση με την προαναφερθείσα εξαίρεση από την υποχρέωση καταχώρισης η οποία αφορά στα νομικά πρόσωπα που εδρεύουν στην Ελλάδα, η διάταξη του άρ. 20 παρ.1 του ν.4557/2018 που αναφέρεται σε επιχειρηματική δραστηριότητα που **φορολογείται** στην Ελλάδα, για τις ανάγκες του παρόντος νόμου **ερμηνεύεται ως άμεση και όχι έμμεση φορολόγηση.**

Συνεπώς υποχρέωση καταχώρισης στο κεντρικό μητρώο έχουν οι εταιρικές και άλλες οντότητες που (...) **ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα για την οποία υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης φορολογίας εισοδήματος στην Ελλάδα.**

Ε. Εισηγμένες εταιρείες

Σύμφωνα με την παρ. 17 του άρθρου 3 και την παρ. 2 του άρθρου 20 του ν. 4557/2018 η εισηγμένη εταιρεία σε ρυθμιζόμενη αγορά εξαιρείται από την υποχρέωση καταχώρισης στο Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων, εφόσον «υπόκειται σε απαιτήσεις γνωστοποίησης κατά την ενωσιακή νομοθεσία ή υπόκειται σε ισοδύναμα διεθνή πρότυπα τα οποία εξασφαλίζουν επαρκή διαφάνεια των πληροφοριών σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο».

Για τα υποκαταστήματα και τις θυγατρικές εισηγμένων εταιρειών, καταχωρείται στο Μητρώο το LEI (legal entity identifier και ο ΑΦΜ του κεντρικού/της μητρικής.